

Metsäkeskus
Skogscentralen

Metkan mahdollisuudet vesiensuojelutoimenpiteiden rahoituksessa

Niina Leppijoki rahoituksen ja tarkastuksen asiantuntija
Suomen metsäkeskus

Metsätalouden kannustejärjestelmä, metka

- Tuki perustuu metsätalouden määräaikaista kannustejärjestelmää koskevaan lainsäädäntöön.
 - Yksi lain keskeisistä tavoitteista on edistää metsätalouden vesiensuojelua.
- Maanomistaja voi itse hakea tukea luonnonhoitotöihin Metsäkeskukselta.
 - Toimijoiden tukea tarvitaan mm. hakemuksen laadinnassa avustamiseen sekä töiden suunnitteluun ja toteutukseen.
- Varoja luonnonhoitoon on käytettävissä vuodelle 2025 noin 2,3 milj. euroa.
- Metka-lain tukia koskevat ehdot laajemmin Metsäkeskuksen verkkosivulta www.metsakeskus.fi sekä verkkosivuilta löytyvissä esityksissä [Mappi](#) (metsakeskus.fi)

Tuki metsäluonnonhoitoon

1. monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöihin sekä metsä- ja suoelinympäristöjen ennallistamiseen;
2. aikaisemmin toteutuneista metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämiseen tai korjaamiseen, jos toimenpiteellä on tavanomaista laajempi merkitys vesien ja vesiluonnon hoidon kannalta eikä kustannuksia voida osoittaa tietylle aiheuttajalle;
3. 1. ja 2. kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ohella tehtävään riistan elinympäristöjen parantamiseen tai metsien maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvojen kehittämiseen tai muuhun monikäytön edistämiseen

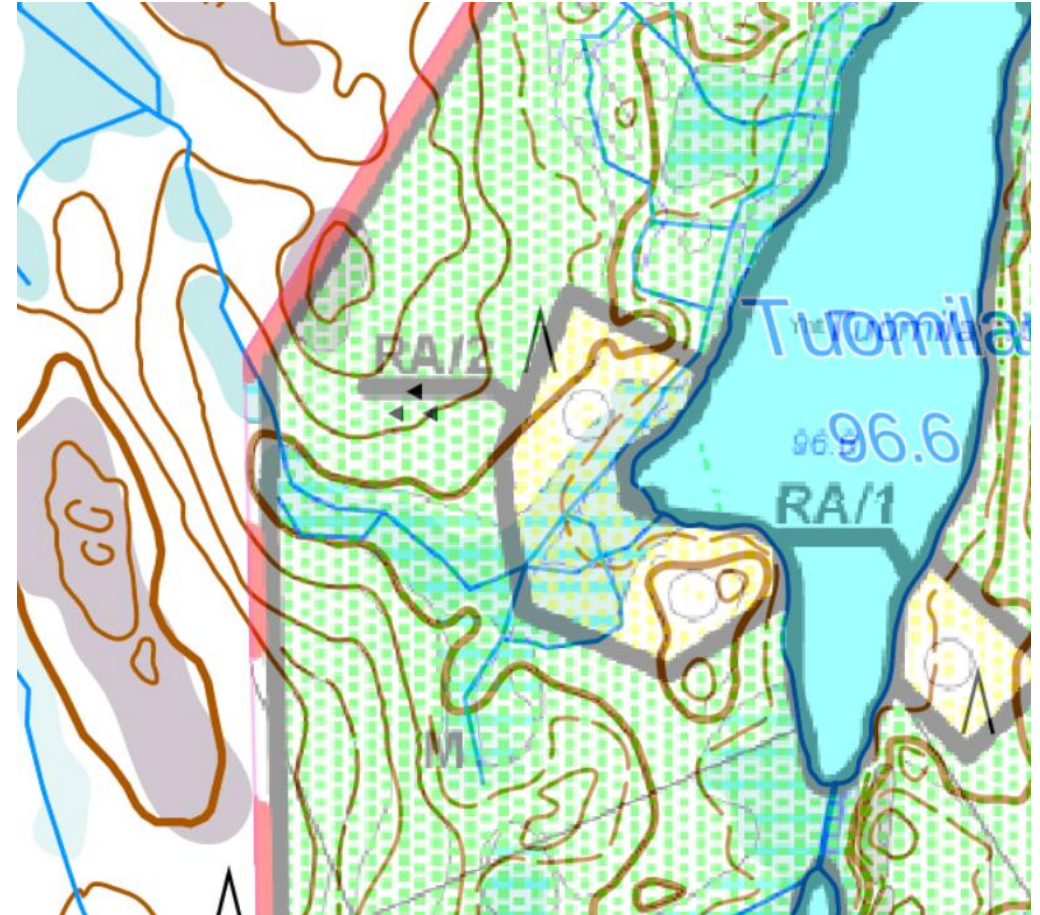
Kenelle tukea voidaan myöntää?

- Tuensaajana on yksityinen maanomistaja
 - Luonnolliset henkilöt
 - Luonnollisten henkilöiden muodostamat yhteisöt ja yhtymät sekä kuolinpesät
 - Pääasiallinen tarkoitus maa- ja metsätalouden harjoittaminen
 - Tarkastellaan liikevaihdon ja taseen tai verotuksen puhtaan tulon ja metsätalouden muistiinpanojen kautta
 - Tietyin ehdoin mm. yhteismetsät, yhteisen alueen osakaskunnat
 - Ei myönnetä esimerkiksi suunnittelijalle tai töiden toteuttajalle
- Jos valuma-alueella sekä yksityisiä, että muita maanomistajia
 - Valuma-alueella voi olla myös muiden, kuin yksityiseksi maanomistajaksi tulkittavien maanomistajien kiinteistöjä, jotka hyötyvät tehdyistä toimenpiteistä
 - Vakiintunut tulkinta: tukikelpoisten yksityisten maanomistajien omistusosuus oltava yli 50 % hankealueesta
 - Muut kuin yksityiset maanomistajat vastaa maillaan tehtävistä töistä omalla kustannuksellaan

Tuen yleiset edellytykset

- Kohteella sovellettava metsälakia
 - Alueet, jotka luetaan metsä-, kitu- tai joutomaaksi
 - Oikeusvaikutteisten yleiskaavojen alueilla M- ja V-alkuiset alueet
 - Jokaisen yksittäisen rakenteen on sijaittava metsälain soveltamisalaan kuuluvalla metsämaalla
 - Kun kyseessä on vesiensuojeluhanke, valuma-alueesta yli 50 prosenttia tulee olla metsälain soveltamisalaan kuuluvaa metsää
- Töiden on oltava tarkoituksenmukaisia ja ne on tehtävä metsäalan hyvän ammattikäytännön mukaisesti
 - [Metsänhoidon suositukset](#)
- Työhön ei saada muuta julkista tukea tai verotukea

Tukea haetaan ennen työn aloittamista

- Tukea on haettava kirjallisesti ennen töiden aloittamista
 - Liitteenä tulee olla kartta ja toteuttamissuunnitelma.
 - Erillisiä suunnitteluhankkeita ei rahoiteta
- Hakemuksella ilmoitetaan toimenpiteiden kustannusarvio, jossa on eritelty suunnittelu-, työ-, tarvike- ja muut kustannukset
 - Kustannusten tarkka arviointi tärkeää, sillä lisärahoitusta ei pääsääntöisesti voida myöntää.
- Työt saa aloittaa vasta sen jälkeen, kun Metsäkeskus on hyväksynyt rahoitushakemuksen ja toteuttamissuunnitelman eli tehnyt rahoituspäätöksen
 - Esim. kosteikon alueelta ei saa poistaa puustoa ennen rahoituspäätöstä.
- Toteutusaikaa myönnetään kolme vuotta.
 - Lisäaika mahdollinen vain ennalta arvaamattomasta syystä.
- Lomakkeet ja täyttöohjeet löytyvät [Lomakkeet | Metsäkeskus \(metsakeskus.fi\)](https://metsakeskus.fi)

Toteuttamissuunnitelma

- Toteuttamissuunnitelman laatijalla tulee olla riittävä asiantuntemus
 - Esimerkiksi koulutus tai kokemus
- Toteuttamissuunnitelman tulee sisältää:
 - Tiedot tarvittavista luvista ja ilmoituksista.
 - Vesiensuojeluhankkeissa tulee aina tehdä ilmoitus Ely-keskukselle.
 - Kuvaus hankkeen tavoitteista
 - Tehtävät toimenpiteet työlajeittain
 - Kuvaus toimenpiteen merkityksestä ja kuvaus siitä, miten toimenpide hyödyttää vesien ja vesiluonnon hoitoa
 - Tiedot toteutettavien rakennelmien sijainnista, mitoista, toteutustavasta sekä niiden mitoittamisessa käytetyistä tiedoista, mukaan lukien vesimäärä sekä valuma-alueen rajat
 - arvio suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden tehokkuudesta huomioiden alueen maastonmuodot ja maalajit

Esimerkkejä

3 Luonnonhoidon tavoitteet

Kuvaile luonnonhoidon töiden tavoitteita mahdollisimman konkreettisesti. Kerro, jos työt kuuluvat johonkin laajempaan kokonaisuuteen, esimerkiksi Metso- tai Helmi-ohjelmaan.

B. Kun haet tukea aiemmista metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämiseen tai korjaamiseen

Kerro suunnitelluista töistä. Vastaa ainakin seuraaviin kysymyksiin:

1. Kuvaile töiden merkitystä ja hyötyjä vesille ja vesiluonnolle.
2. Arvioi, miten tehokkaita työt ovat.
3. Miten maaston kaltevuus ja maalaji on otettu huomioon töiden suunnittelussa?
4. Anna rakennelmista ainakin seuraavat tiedot:
 - tehdäänkö työ koneella vai ihmistyönä
 - käytettävät materiaalit
 - mitat ja mitoittamisessa käytetyt tiedot (esim. rakennelman läpi virtaava vesimäärä, valuma-alue)
 - Käytä rakennelmien mitoittamiseen kevätkauden keskiylivalumaa (MHq) (ks. Seunan nomogrammi, esimerkiksi [Vesitalousisännöitsijän opas \[doria.fi\]](https://doria.fi), sivu 50).
 - Määritä valuma-alue esimerkiksi Metsäkeskuksen verkkosivuilla olevien paikkatietoaineistojen avulla.
5. Milloin työt tehdään?
6. Millaiset kulkuyhteydet paikalle on? (merkitse karttaan)
7. Mitä kulkulupia tarvitaan?
8. Mitä muita lupia tai lausuntoja tarvitaan? (esim. ELY-keskuksen lausunto)
9. Poistetaanko puustoa? (merkitse poistettava puusto karttaan)
10. Vaikuttavatko työt naapurikiinteistöihin? Miten?

Vesiensuojeluhankkeissa tuettavia töitä voivat olla:

- Suunnittelukulut
- Vesiensuojelurakenteiden rakentaminen, esimerkiksi:
 - Vesien ohjaaminen pintavalutukseen
 - Kosteikko
 - Putkipato tai muu virtaamansäätöpato
 - Pohjapato tai pohjapatosarja
 - Laskeutusallas padottavalla kynnyksellä
 - Ojan eroosiosuojaus
 - Puuaineksen lisääminen laskeutusaltaaseen, ojaan tai kosteikkoon
 - Settipato ja munkkipato
 - Huoltouran tasaaminen
- Työnjohto ja raportointi

Vesiensuojeluhankkeissa huomioitavia asioita:

- Valuma-alueella pitää olla useampi kuin yksi maanomistaja
 - Tällöin kustannuksia ei voida osoittaa tietylle aiheuttajalle
 - Rakenteita voidaan tehdä vain yhden maanomistajan kiinteistölle
- Toimenpiteitä voidaan tehdä osin muulla kuin metsämaalla
 - Kosteikko voi sijaita pellolla, mutta samassa hankkeessa on oltava myös metsämaalla tehtäviä toimenpiteitä.
- Valuma-alueella ei ole pinta-alavaatimusta, mutta valuma-alueella tulee olla metsäojia
 - Hankkeen vaikuttavuus ja kustannustehokkuus merkittävintä
- Vesiensuojelutoimenpiteistä ei saa aiheutua haittaa muille metsänomistajille.
- Rajaojiin ei voi tehdä rakenteita ilman kaikkien maanomistajien suostumusta.
 - Mahdollinen ojitussyhteisö selvitettävä
- Mahdollinen aiempien ojitusten hoito- ja kunnossapitovelvollisuus selvitettävä.

Tuen määrä

- Metsäluonnon hoidon tukena voidaan korvata kokonaan hankkeen hyväksyttävät kohtuulliset kustannukset.
 - Arvonlisäveron osuudelle voidaan myöntää tukea vain, jos maanomistaja ei ole arvonlisäverovelvollinen.
 - Arvonlisäverovelvollinen maanomistaja ilmoittaa arvonlisäveron veroilmoituksella.
- Hyväksyttäviin kokonaiskustannuksiin voidaan sisällyttää hankkeesta aiheutuneet suunnittelu-, työ- ja tarvikekustannukset sekä hankkeeseen liittyvät lupa- ja toimitusmaksut.

Tuen määrä

- Tukena ei voida korvata maapohjaita puustokorvauksia
 - Esimerkiksi kosteikon alle jäävästä maa-alueesta ei makseta maapohjakorvausta
- Hankkeen toteutuksen aikana syntyvät tulot on vähennettävä hankkeelle myönnettävästä tuesta
 - Omaan käyttöön otetun puun arvo verottajan ohjeen mukaan [Metsästä saadut muut tulot - vero.fi](https://www.vero.fi/metsasta-saadut-muut-tulot)
 - Polttopuuta voi ottaa omaan käyttöön.
- Tukea ei makseta maanomistajan omalle työlle.
- Tuki on saajalleen veronalaista tuloa.

Hankintojen kilpailuttaminen

- Kohtuullinen kustannustaso varmistetaan kilpailutuksen kautta
 - Hankintalaki harvoin koskee luonnonhoitohankkeita
- Tuettavaan työhön ja toimenpiteisiin liittyvästä hankinnasta on pyydettävä riittävä määrä tarjouksia (yleensä vähintään 3 kpl)
 - Vapaamuotoinen tarjouspyyntö, jossa eritelty tehtävät toimenpiteet.
 - Esitettävä pyydettäessä Metsäkeskukselle.
- Suunnittelijaa ei tarvitse kilpailuttaa
 - Maanomistaja voi valita suunnittelijaksi haluamansa toimijan, jolla riittävä ammattitaito
- Toteutuksen työnjohtoa ei tarvitse kilpailuttaa, jos työnjohtajana on toteuttamissuunnitelman (suunnittelija) laatija

Tuen maksaminen

- Tuki maksetaan toteutusilmoituksen perusteella, joka on toimitettava rahoituspäätöksen määräaikaan mennessä
 - Tehdyt toimenpiteet kiinteistöittäin
 - Siltä osin kuin toteuttamissuunnitelmasta tai hakemuksesta on poikettu, miten toteuttamissuunnitelmasta on poikettu ja mitkä ovat perustelut poikkeamiselle.
- Tuki voidaan maksaa useammassa erässä tai yhdellä kertaa
 - Välimaksatukset töiden toteutusasteen mukaisesti
- Lisärahoitusta voidaan myöntää vain ennalta arvaamattomien ylitysten osalta
 - Korostaa hyvää ennakosuunnittelua ja kustannusarviointia
- Toteutusilmoituksen perusteella Metsäkeskus tekee lopullisen päätöksen tuen maksamisesta (tuen lopullisesta määrästä)

Hoito- ja kunnossapitovelvoite

- Tuensaajaa koskee 10-vuoden hoito- ja kunnossapitovelvoite.
- Aluetta ei saa ottaa muuhun käyttöön kuten raivata pelloksi.
- Alueella saa ei tehdä uudistushakkuita eikä sellaisia hakkuita, jotka eivät ole tarkoituksenmukaisia
 - Uudistushakkuun voi tehdä vain luonnontuhon takia.
 - Hoito- ja kunnossapitovelvollisuus ei rajoita valuma-alueella tehtäviä hakkuita.
- Hoitoalueella tehdyt laitteet ja rakenteet tulee pitää tarkoitustaan vastaavassa kunnossa.
- Metsäkeskus voi lakkauttaa hoito- ja kunnossapitovelvoitteen, jos
 - Saavutettu hyöty menetetään luonnontuhon tai muun maanomistajasta riippumattoman syyn vuoksi eikä uusiminen ole tarkoituksen mukaista
 - Alue kaavoitetaan muuhun käyttöön tai siihen kohdistetaan käyttörajoituksia tai toimenpidekieltoja

Kiitos mielenkiinnosta!

niina.leppijoki@metsakeskus.fi
teemu.pulkkanen@metsakeskus.fi
jarkko.partanen@metsakeskus.fi